

Hållbar hela vägen – handelns roll i klimatomställningen

Handelns ekonomiska råd

Mats Bergman (ordförande), Håkan Frisé, Cecilia Hermansson och Sara Rosengren

Budskap i sammanfattning

- Snabbt stigande inflation och räntor ställer svensk ekonomi och handel inför en situation vi inte sett på decennier
 - Urholkad köpkraft
 - Behov att före kostnadsökningar vidare
- Pandemin gav försäljningsökningar i stora delar av sällanköpshandel och i e-handel
 - E-handeln verkar återgå till underliggande trend
- Ökat fokus på konsumtionsbaserade utsläpp och livscykelanalyser när ambitionsnivån ökar i klimatomställningen

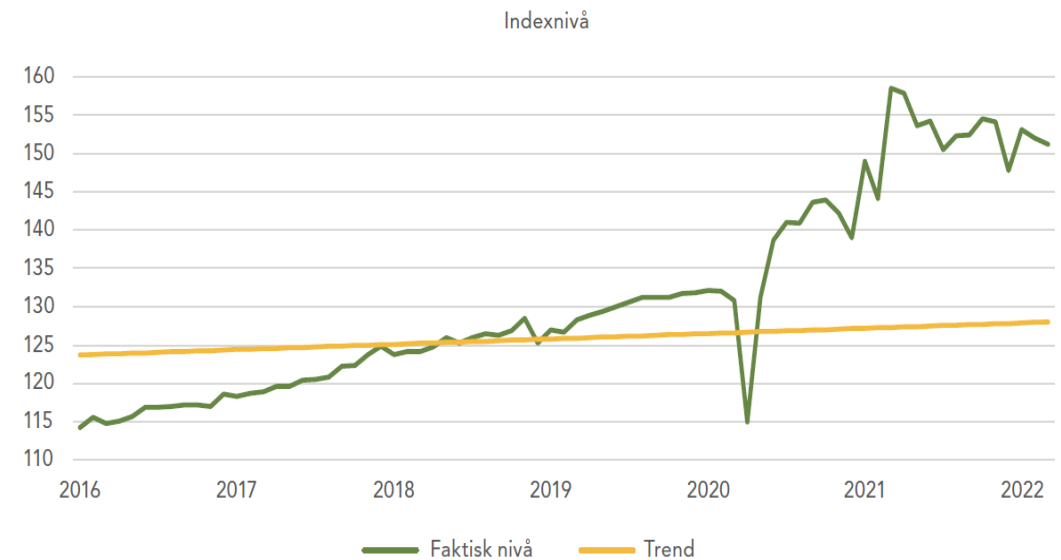
Budskap i sammanfattning

- Nya regelverk från EU på gång inom ”Gröna given”
 - Due Diligence-direktivet, gränsjusteringsmekanismer, skärpt produktstandard, utökat konsumentskydd mm
 - Regelbördan ökar – handeln behöver både strategi och kompetens
 - Bra med balanserad spelplan
- Handeln har en nyckelroll i värdekedjan och blir mer central i klimatarbetet
 - Kravställare mot leverantören
 - Information och stöd till kunder
 - Nya affärsmöjligheter skapas
- Finansiärer och medarbetare ställer krav
- Handeln behöver samarbeta, bygga kompetens, delta i policyarbetet
 - Ekonomiska rådet föreslår: Gör hållbarhet till ny verksamhetsgren för Handelsrådet!

Pandemin och Ukrainakriget påverkar klimatomställningen

- Generellt försämrat internationellt samarbetsklimat
- Stödåtgärder har ökat efterfrågan på transporter och energi
- Västeuropas energiomställning påskyndas av ryska angreppet
- Risker för livsmedelskris i spåren av krig, torka och sanktioner

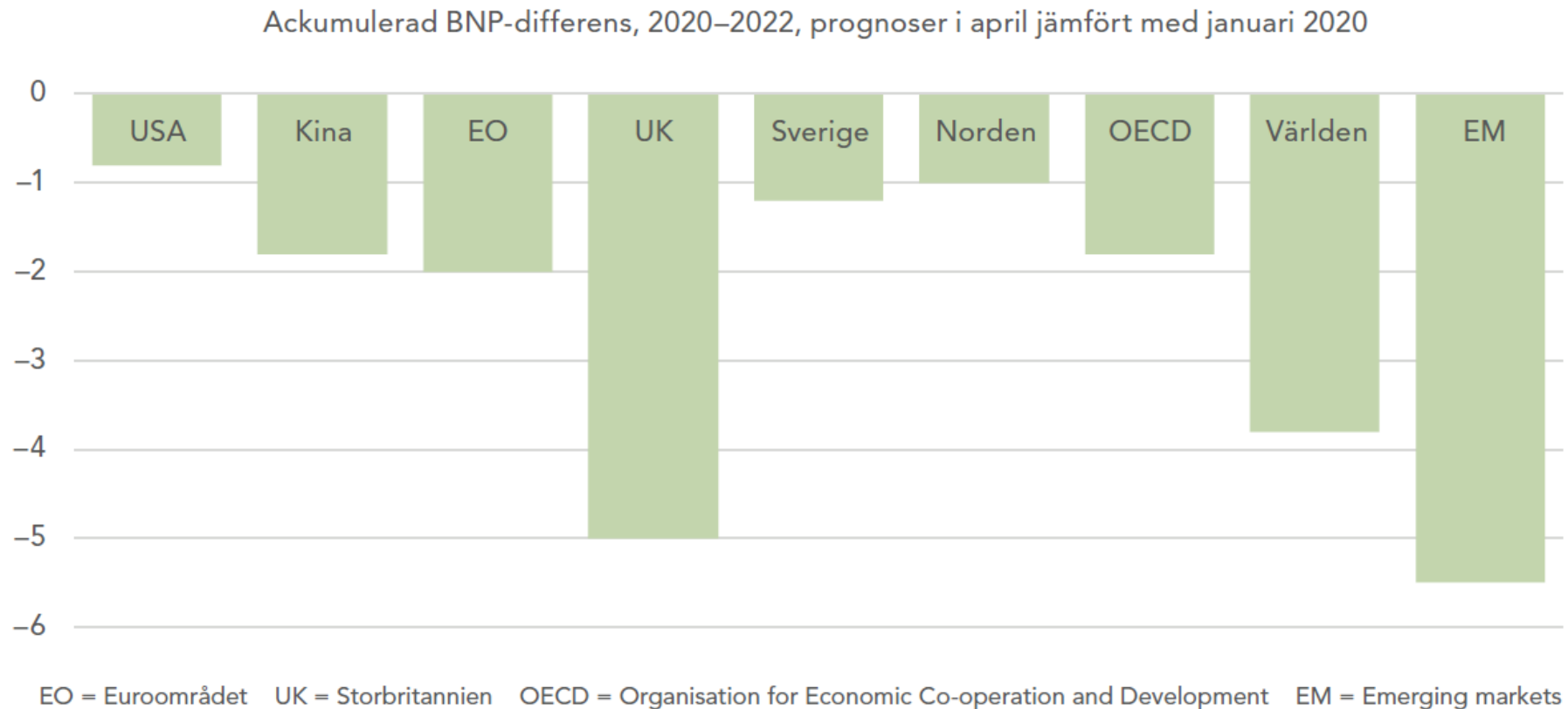
► Figur 2.1. Uppdriven varukonsumtion i USA.

Källa: U.S. Bureau of Economic Analysis (BEA), Macrobond.

Rikare länder klarade pandemin bäst

► Figur 2.6. Varierande sårbarhet för pandemins effekter.

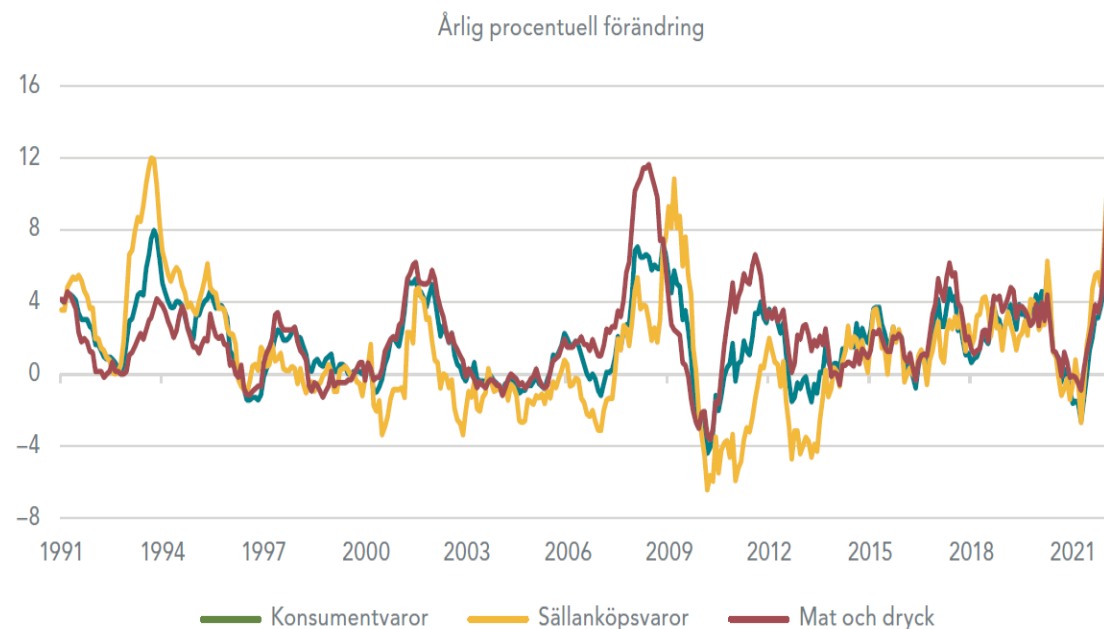

Källa: Consensus Economics, Macrobond, IMF.

Handeln pressas av utbudsstörningar och hushållen av inflation och ökad räntebörda

- Kostnadspress från insatsvaror energi och transporter
- Övervältringsbehoven till konsument underskattas
- Tvära kast i penningpolitiken förstärker konjunkturörelser
- Svag och volatil krona skapar extra börda för importörer

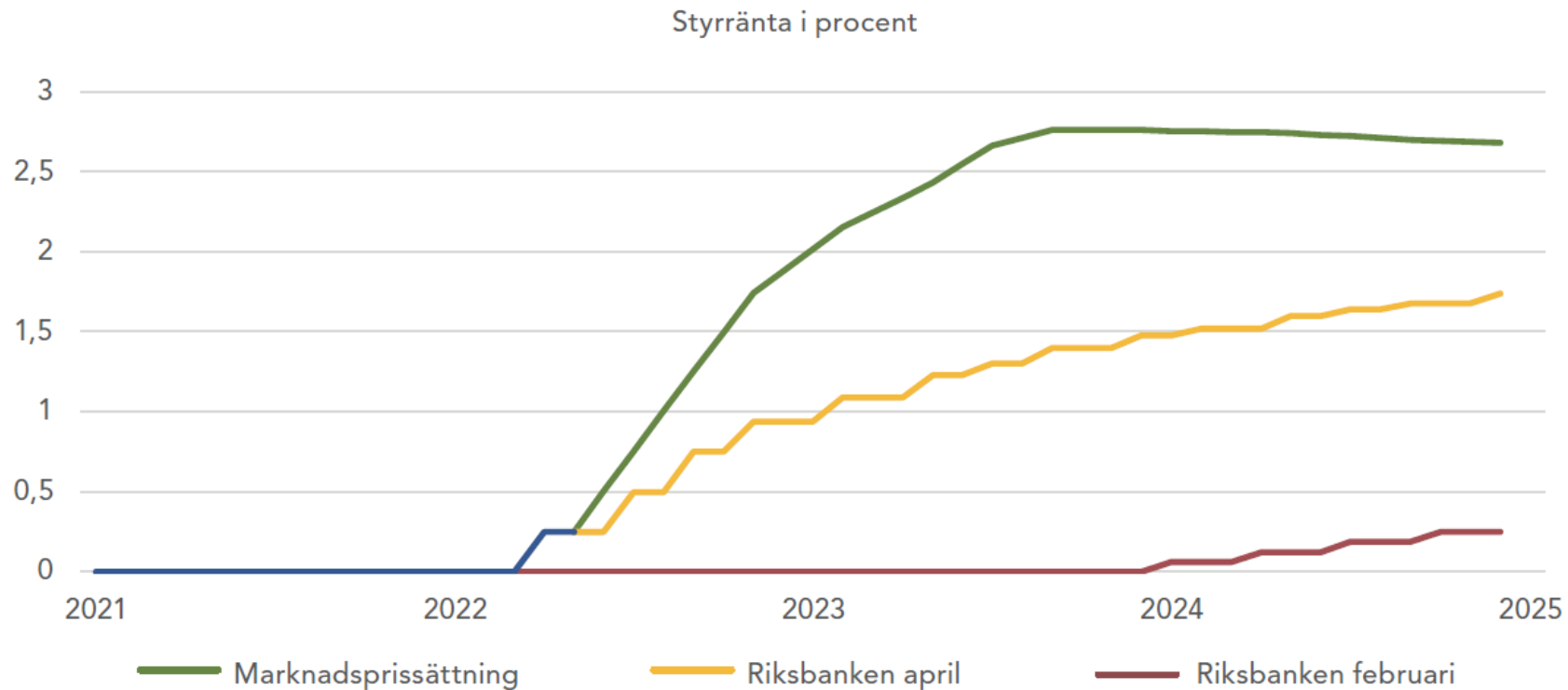
► Figur 3.6. Priser i producentledet på konsumtionsvaror.

Källa: SCB, Macrobond.

Hur stora räntehöjningar tål hushållen?

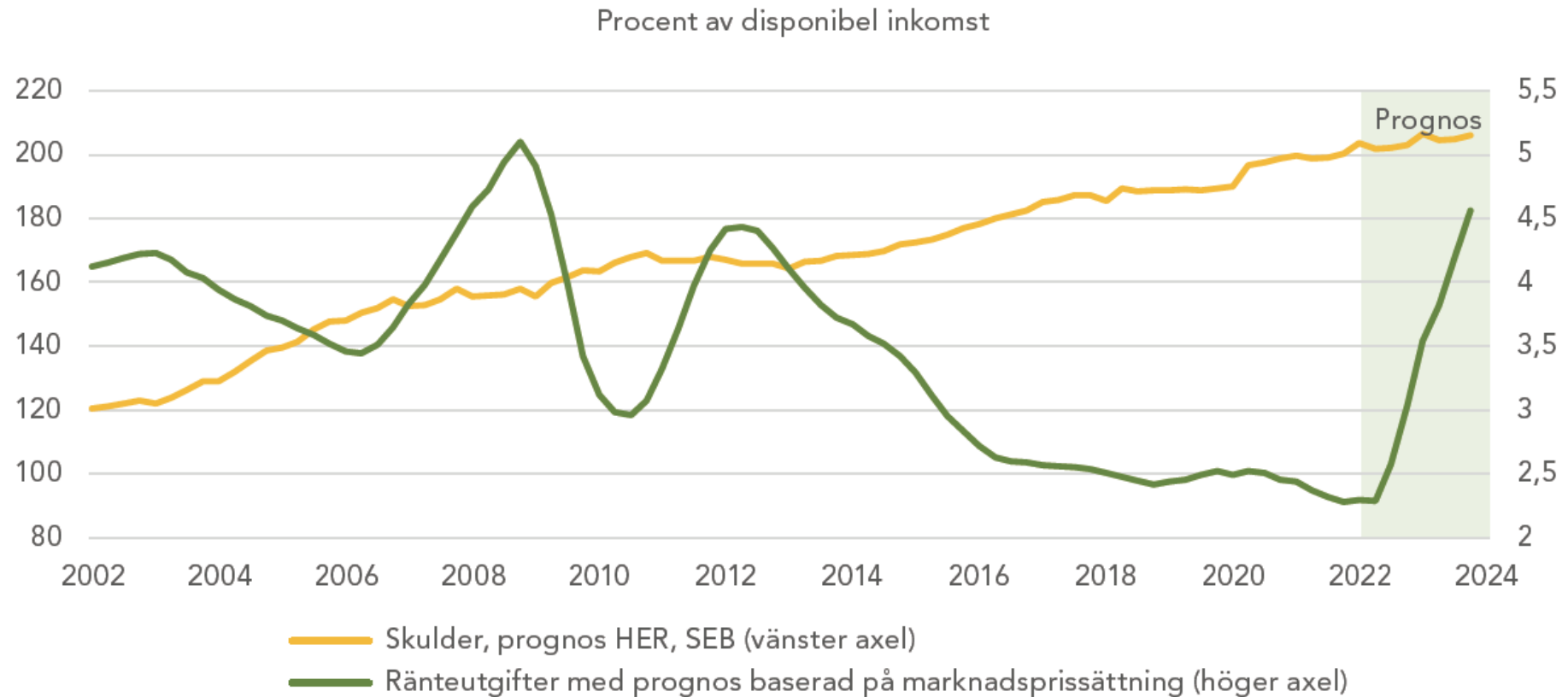
► Figur 3.5. Aggressiva förväntningar på Riksbanken.

Källa: Riksbanken, Macrobond.

Hushållen pressas av högre räntor och inflation

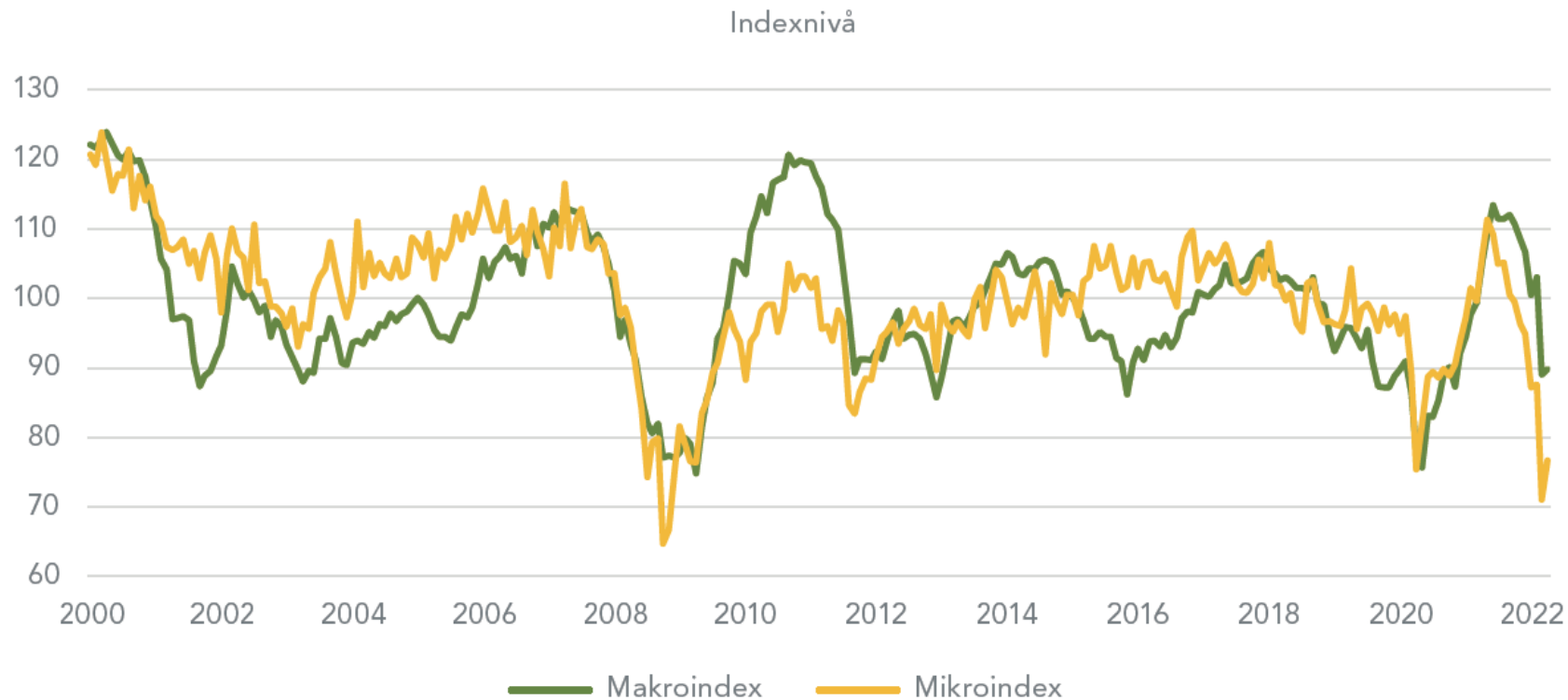
► Figur 3.2. Hushållens skulder och ränteutgifter.

Källa: SCB, SEB, HER.

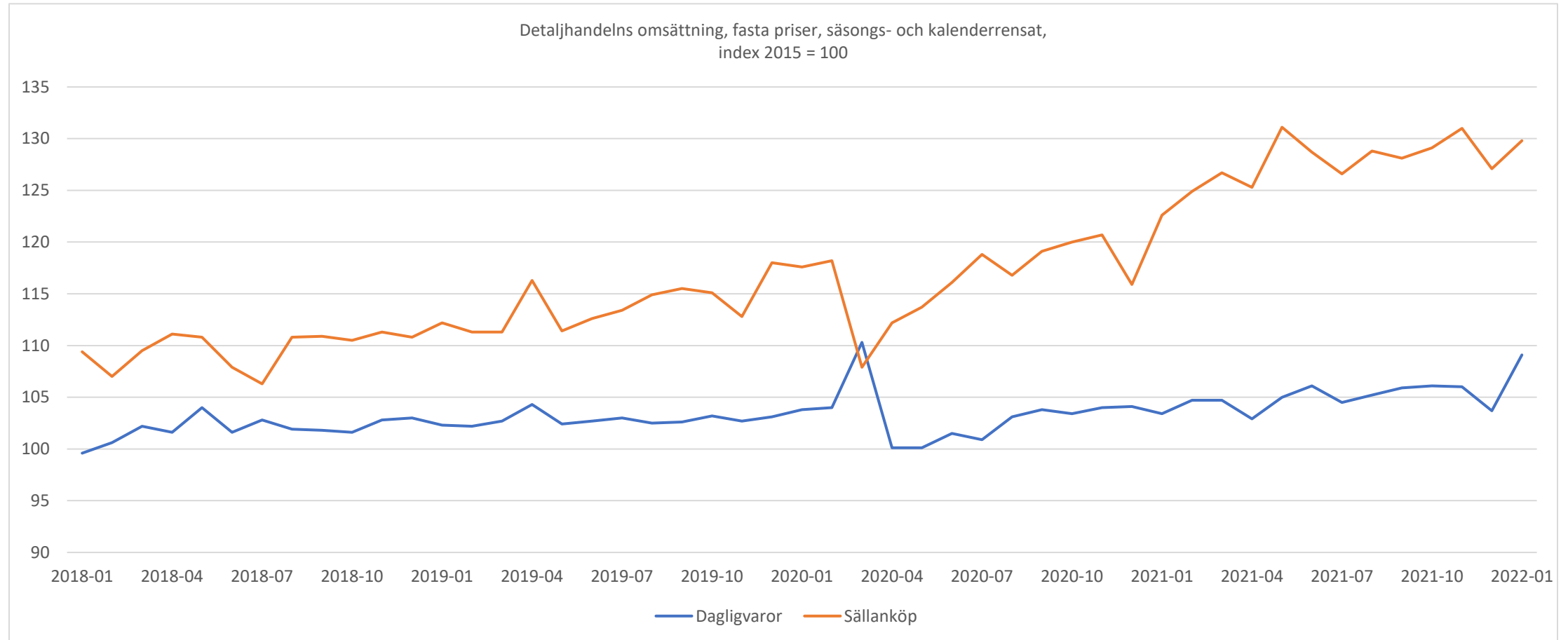
Hushållen oroar sig mest för den egna ekonomin

► Figur 3.3. Fallande konsumentförtroende.

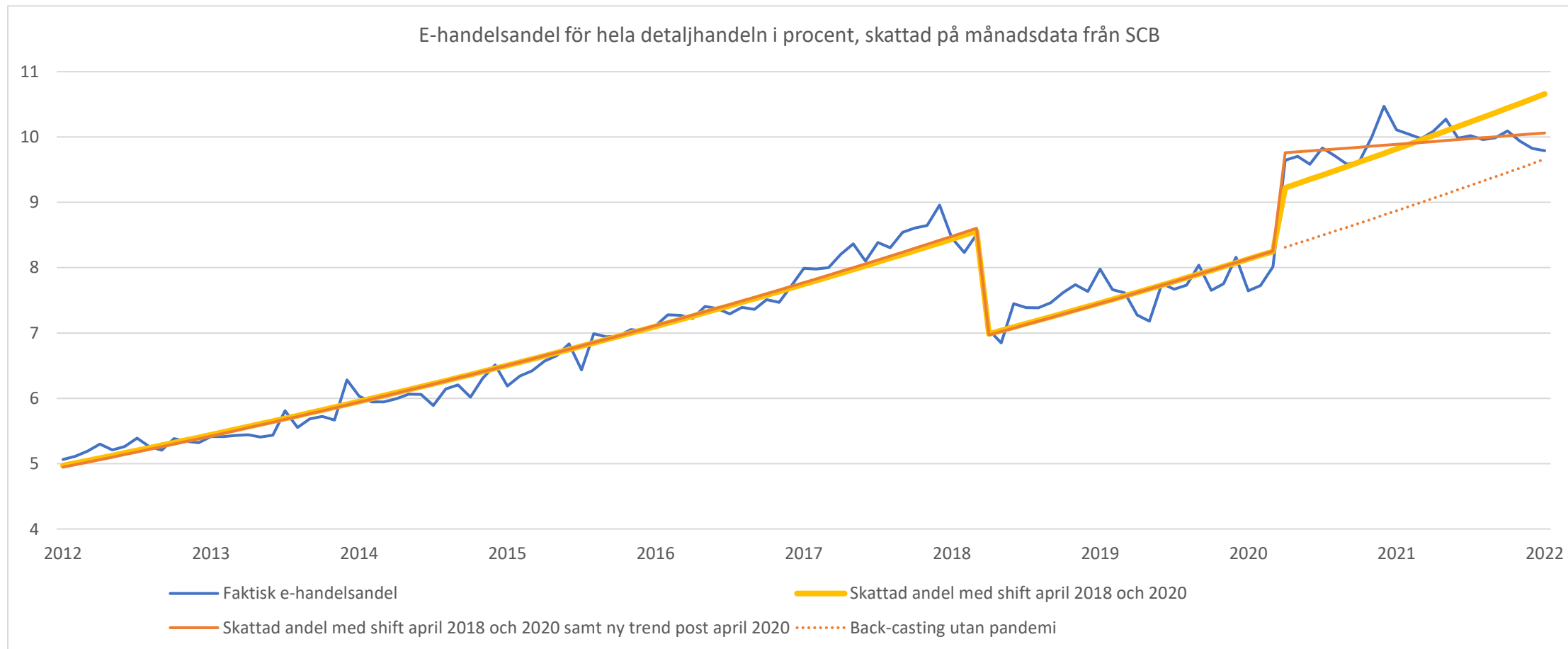

Källa: Konjunkturinstitutet, Macrobond.

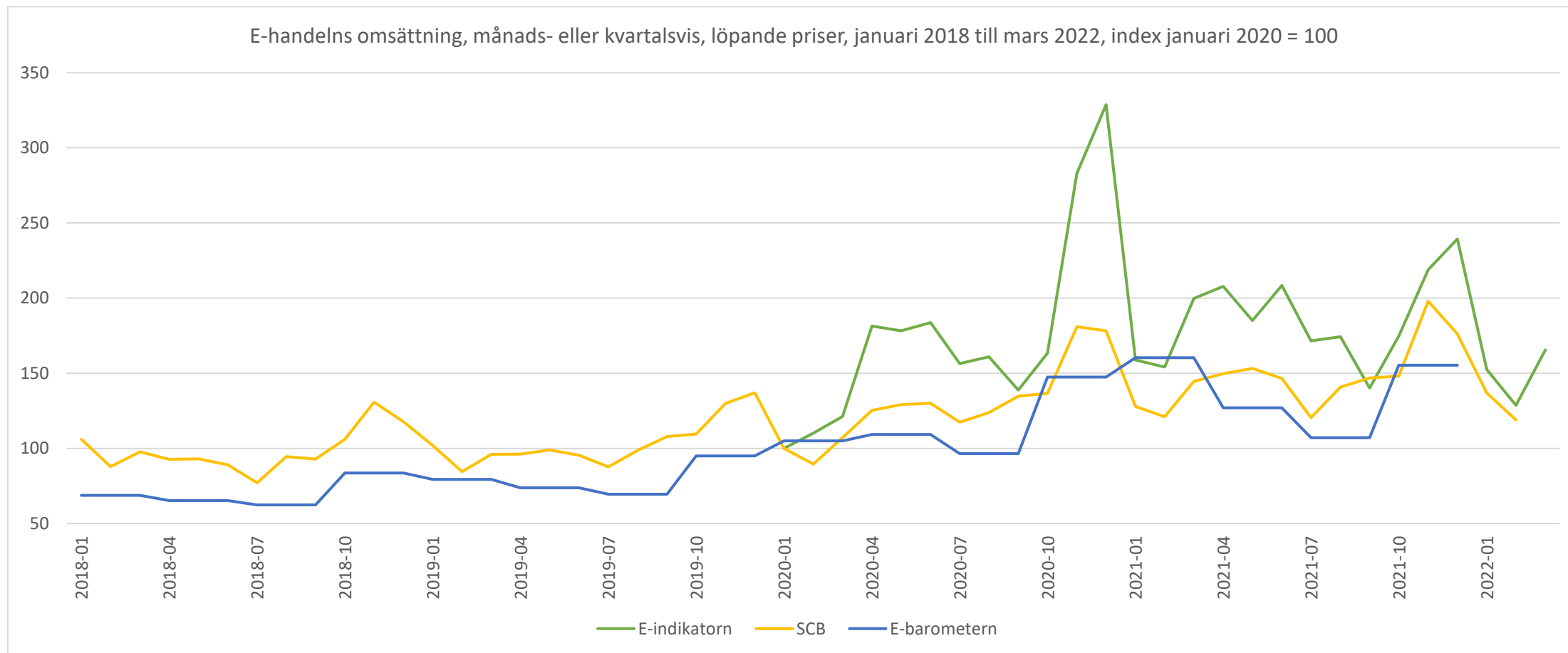
Detaljhandels omsättning jan 2018 – jan 2022

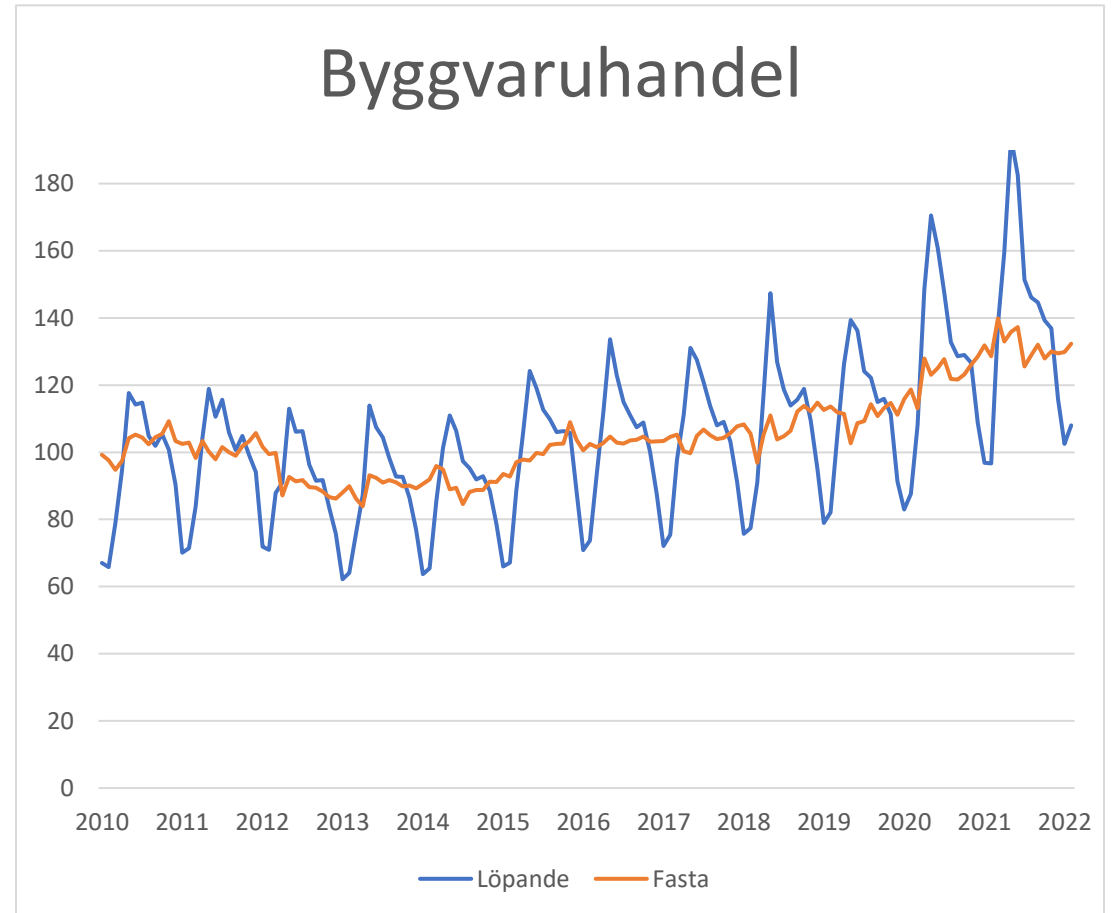
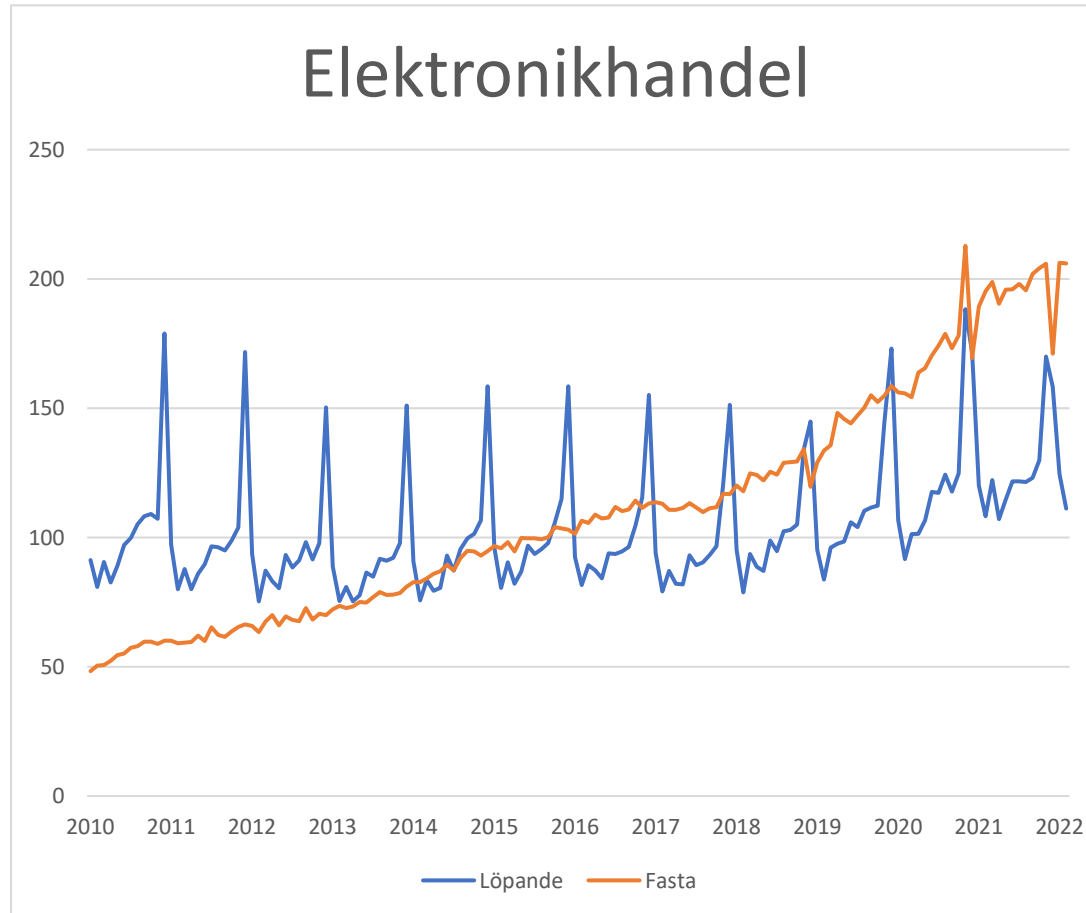
E-handels andel av hela detaljhandeln, %

E-handeln enligt tre datakällor

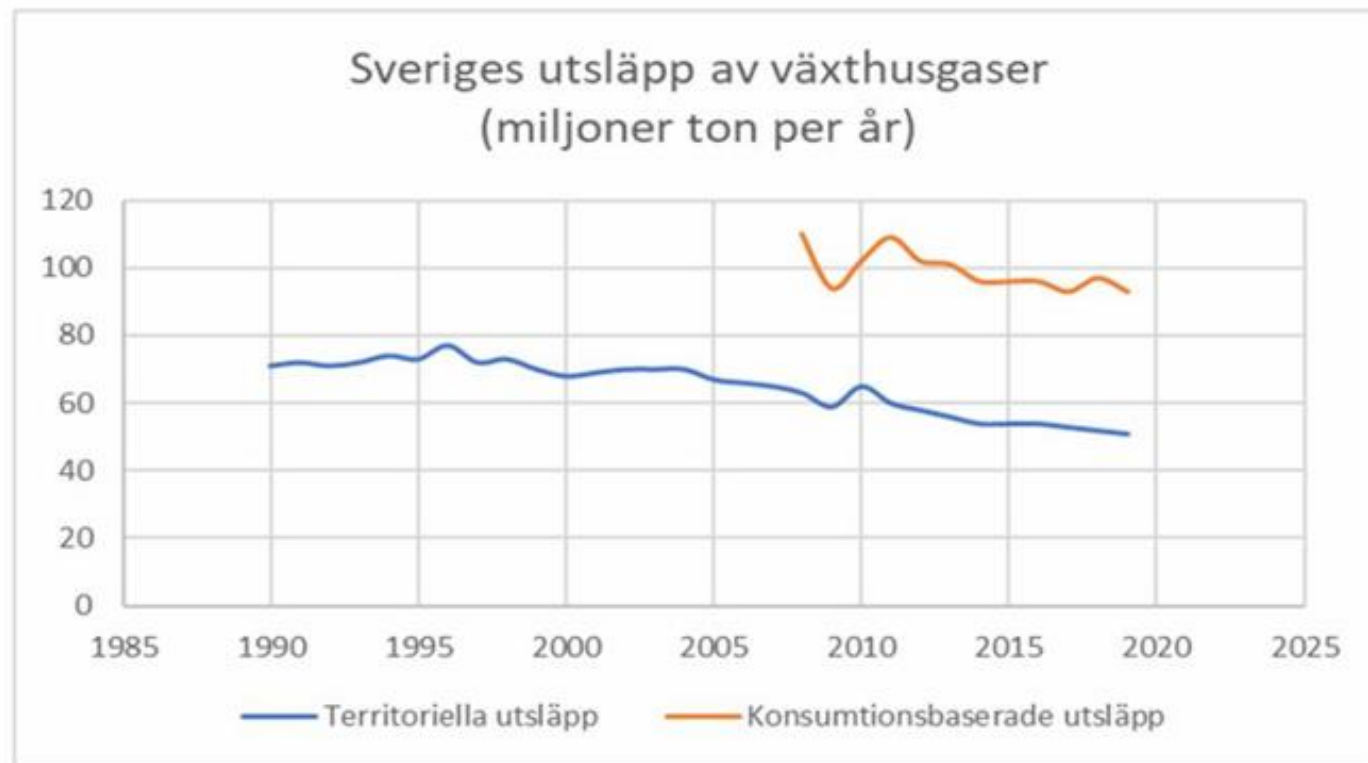
Volym ≠ omsättning ≠ antal, vikt

Omsättning i löpande priser och fasta priser, säsongs- och kalenderrensade, januari 2010 till februari 2022. Index 2015 = 100

Klimatomställningen – från globala till nationella mål

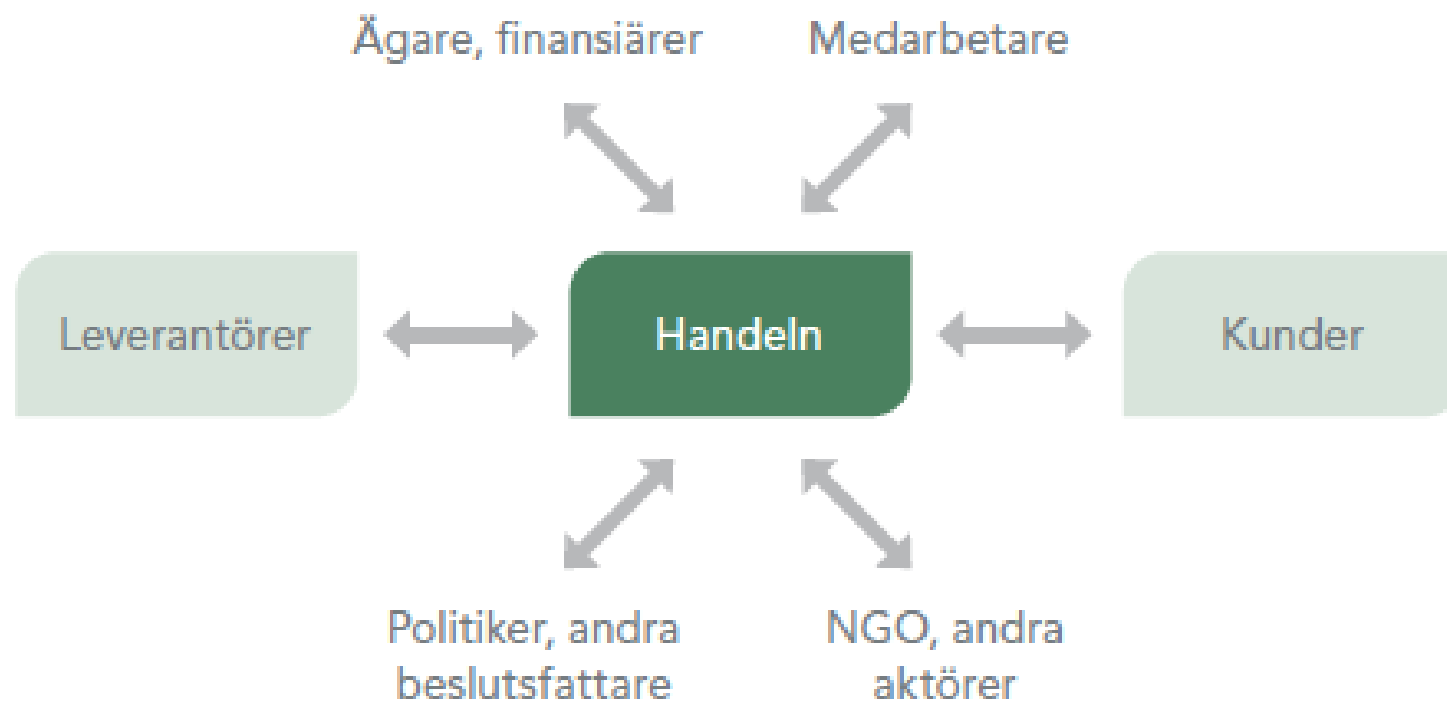
- Parisavtalet och globala mål
- Sveriges mål
- Skillnad mellan territoriella och konsumtionsbaserade mål
- Förslag som ökar fokus på konsumtionsbaserade utsläpp

Företagens arbete med att mäta växthusgaser

- Utgår ofta från FN:s Agenda 2030, Sustainable Development Goals (SDG) – här fokuserar vi på mål 12 och 13
- Greenhouse Gas Protocol med Scope 1, 2 och 3
- Ökat fokus på hela värdekedjan från utvinning, tillverkning, försäljning, användning och avfallshantering – livscykelanalys
- Många olika standards används, t ex Science Based Targets (SBT)
- EU:s taxonomi – för att hitta en enhetlig klassificering - sätter press på finanssektorn som i sin tur påverkar hela näringslivet (samhället)
- Allt fler handelsföretag kommer att beröras av regelverken

Handelns roll för klimatet

Handeln som länk mellan produktion och konsumtion

- Incitament
- Kunskapsspridning och informationsdelning
- Investeringar

- Hjälpa agera på hållbarhetsambitionen
- Hållbara sortiment
- Cirkulära affärer

Nya regelverk för ökad hållbarhet

- Ökat ”tryck” bakåt i värdekedjan, krav på transparens, spårbarhet, rapportering. Handeln blir kravställare mot leverantörer
 - Motverka koldioxidläckage
 - Fokus på konsumtionsbaserade utsläpp
 - Balanserad spelplan – mer lönsamt att göra rätt
 - Extraterritoriell effekt
- Ökade krav på cirkularitet
 - Bättre produktenskaper, energieffektivitet
 - Längre garantier, möjlighet att reparera och återvinna
 - Stärkt konsumentskydd

Nya regler – några exempel

- Gränsjusteringsmekanism
 - Avgift påförs vid EU-gräns för att motverka CO2-läckage
- Due Diligence directive
 - Den som "släpper" en produkt inom EU måste granska leverantörer utanför EU
- Avskogningsdirektiv
 - Inte tillåtet att sälja produkter från mark som avskogats nyligen
- Ekodesigndirektiv
 - Krav på energieffektivitet, reparerbarhet, hållbarhet, återvinningsbarhet...
- Avfallsdirektiv
 - Återvinningsansvar

Handelns investeringar i klimatet

- Svårt att urskilja specifika ”klimatinvesteringar” – alltmer en integrerad del av verksamheten
- Men det finns några tydliga exempel, t ex plaståtervinningsanläggning
- Andra exempel: Minska emballage, välja fossilfria bränslen & el, val av material, materialåtervinning, genomlysning av hela värdekedjan, last mile
- Krav på hållbarhetsredovisningar
- Revisorernas roll
- Ökad finansiering om accelerationen i klimatomställningen ska öka

Finansiärernas allt större påverkan på handeln

- Investerare och styrelser – tydliga exempel på påverkan men även skillnader utifrån förutsättningar
- Samarbete mellan företagets ledning och styrelser/ägare om mål
- Fondbolagen väljer in, väljer bort eller påverkar
- Kreditgivare fokuserar på ökade risker med ”brun verksamhet”, delar in företagen utifrån vilken fas i omställningen företagen är – dialog innan långsiktiga relationer avslutas
- Företag som inte ställer om väljs bort – risk för strandade tillgångar och svårigheter för kreditgivaren att nå sina utsläppsmål

Medarbetarnas kan ges en större roll i klimatomställningen

- Ofta finns mycket engagerade medarbetare som anser att handelns klimatpåverkan behöver minska
- Medarbetare kan vara en viktig drivkraft i klimatomställningen, och många medarbetare efterfrågar mer kompetensutveckling och idésamverkan
- Fördelar för företag som inkluderar medarbetarna i klimatomställningen är att de bättre kan nå ut till kunderna om klimatarbetet, att innovationskraften kan öka och att det kan bli lättare att attrahera ny arbetskraft

